

Betydningen af den nye fosforregulering for mælkeproducenterne

Landskonsulent Ole Aaes, HusdyrInnovation Kvæg, SEGES og Lektor Jakob Sehested, Institut for Husdyrvidenskab - Husdyrernæring og fysiologi, Aarhus Universitet

På kvægbrug er fodermidlernes høje P-niveau problemet. Derfor er det en ændring af foderrationens sammensætning, mere jord eller afsætning af gylle, der skal klare de nye P-lofter, hvis majs skal have startgødning

Fra 1. august i år er der indført en ny fosforregulering, som ændrer måden man beregner det krævede udspretningsareal for husdyrgødning. Den maksimale mængde husdyrgødning, der må udsprede pr. ha er nu reguleret af både et kvælstofloft og et fosforloft og mængden reguleres af det loft, som rammes først. Mængden af kvælstof (N) eller mængden af fosfor (P) udskilt pr. ko beregnes på baggrund af normal (gennemsnitstal) for N og P gødningen.

For kvægbrug må der udbringes 170 kg N pr. ha i husdyrgødning på normale kvægbrug, mens der må udbringes 230 kg N pr. ha på undtagelsesbrug. Oveni må der udbringes handelsgødning op til afgrødernes N-norm.

For P gælder der generelt en grænse på 30 kg P på normale brug og 35 kg på undtagelsesbrug, men i de mængder indgår også P fra handelsgødning. Det sidste gør ondt på mange, fordi de stadig er afhængige af P i startgødning til majs, som skal fratrækkes, før man ved, hvor meget der må udbringes med husdyrgødningen.

En ko af stor race udskiller i gennemsnit godt 21 kg P i husdyrgødning og omkring 140 kg N. Det betyder, at normale brug der udbringer 170 kg N i husdyrgødning pr. ha typisk har plads til ca. 4 kg P fra startgødning pr. ha, mens der ikke er plads til noget på undtagelsesbrug. For Jersey er situationen værre, fordi jerseykøerne fodres med et højere indhold af P.

Så skal vi vel bare give lidt mindre fosfor?

Desværre ligger løsningen ikke lige foran os på den måde. I dag er der langt mellem dyrenes behov for P og foderets naturlige indhold af P, som typisk er højere. Det betyder, at kvægbrug generelt ikke tildeler P i mineralblandingerne, og derfor ikke kan reducere sin P-tildeling uden at ændre markant på sin fodertildeling.

Fodermidlernes fosforindhold

Fosfor kommer i høj grad med proteinfodermidlerne, og derfor er det især relevant at se på forholdet mellem P og protein i disse. Tabel 1 viser nogle fodermidlers P-indhold samt mængden af P pr. 100 gram AAT. I store træk har majsensilage, korn og sojaskrå et lavt indhold af P i forhold til proteinindholdet, mens græsprodukter og rapsprodukter har et højt indhold af P i forhold til protein. Især raps- og solsikkeprodukter indeholder meget P, hvilket er ærgerligt fordi rapsprodukter er glimrende tilskuds-fodermidler til kvæg. Problemet med rapsens høje P-indhold forstærkes af, at proteinniveauet og AAT er lavere end i sojaskrå. Derfor følger der ekstra meget P med, når vi skal dække AAT behovet med rapsprodukter. Som det fremgår af tabellen ligger rapsskrå med 9,1 g P pr. 100 g AAT, mens sojaskrå kun har 3,4 g. Hestebønner kan blive interessant i fremtiden pga. det lave P-niveau ift. AAT i en varmebehandlet vare.

Tabel 1. Fodermidlernes indhold af fosfor og forholdet mellem fosfor og AAT

Fodermiddel	g P pr. kg tørstof	g P pr. 100 g AAT
-------------	--------------------	-------------------

Kløvergræsensilage	3,5	4,5
Majsensilage	2,0	2,3
Byg	3,4	3,3
Sojaskrå	7,6	3,4
Rapsskrå	12,9	9,1
Solsikkeskrå	12,5	10,0
Hestebønner (varmebeh.)	5,6	2,9

De seneste år er indholdet af P i foderet steget ca. 0,1 gram pr. kg tørstof på landsplan, især på grund af stigende rapsmængder i foderplanerne. Det lyder ikke af meget, men det øger overskuddet med 1 kg P pr. ha på normalbrug og 1,3 kg på undtagelsesbrug. Så selv om udskillelsen pr. ko baseres på gennemsnitstal, så har det betydning hvad det enkelte kvægbrug gør. Især når mange er tæt på P-loftet.

Normtallene for P i gødning er gennemsnitstal

Normtal for P og N i gødningen bygger på et gennemsnit af Danmarks malkekøer, og derfor kan den enkelte besætning afvige betydeligt. Opgørelser af produktionskontroller og foderopgørelser viser en forskel på 0,6 gram P pr. kg tørstof i foderet mellem hhv. de 25 % med det laveste og de 25 % højeste niveau. Den forskel skyldes forskellig fodermiddelanvendelse, hvor især majsensilage og sojaskrå giver de lave niveauer. Det skyldes dog også forskel i proteintildeling, idet en rigelig proteinforsyning også giver en højere mængde P i gødningen.

Lave P-niveauer kan anvendes af den enkelte

Fodring med fodermidler med lavt P-indhold giver ikke umiddelbart den enkelte kvægbruger nogle fordele, fordi beregningen af P i gødningen generelt sker ud fra normtal. Men hvis dokumentationen er i orden, kan man lave en såkaldt Type 2 korrektion af P i gødningen. Har man foderkontroller, der viser, at man har et lavere P-niveau end normtallene, så kan man anvende dem. Type 2 korrektioner er dog mest interessante for mælkeproducenter med høj fodereffektivitet, lavt P-niveau og omkring eller kun lige over gennemsnitlig mælkeydelse. Hvis Type 2 korrektion og omlægningen af foderforsyningen ikke aktuel, er der desværre ikke anden udvej end at øge harmoniarealet eller afsætte gyllen til andre, hvis majsensilage stadig skal have startgødning.

Jersey har generelt et større problem med fosforløftet end de andre racer pga. højere fosfortildeling

Ole Aaes